

HUMANITY IN ACTION

Symbole w kulturze żydowskiej –
materiały do scenariusza „Szlakiem krakowskich
mezuz. Na tropie symboli”

Mezuzah

Hebrajskie słowo „mezuzah” (מְזוּזָה) oznacza dosłownie: odrzwia, futryna drzwiowa. Jest to zwitek pergaminu z dwoma fragmentami Księgi Powtórzonego Prawa Pwt 6,4–9 i Pwt 11,13–21, umieszczony w niewielkim pojemniku przymocowany ukośnie na zewnętrznej prawej framudze drzwi na ok 2/3 wysokości. Mezuzah musi być przytwierdzona na stałe, najlepiej przybita gwoździami. Co jakiś czas sprawdza się, czy zapisane pergaminy nie zostały uszkodzone (czy są kosherne). Mezuzy umieszczone w sprawdzi się dwa razy na siedem lat, a te, które są w miejscach publicznych - raz na pięćdziesiąt lat.

Menora

Hebrajskie słowo „menora” oznacza świecznik, kandelabr. Jest to jeden z najbardziej znanych i najstarszych symboli judaizmu. Był to złoty świecznik ustawiony w Namiocie Spotkania, a później w Świątyni Jerozolimskiej. Wizerunek menory, oprócz kontekstu religijnego, występuje też w sztuce, czy w herbie Izraela. Istnieje kilka interpretacji kształtu menory:

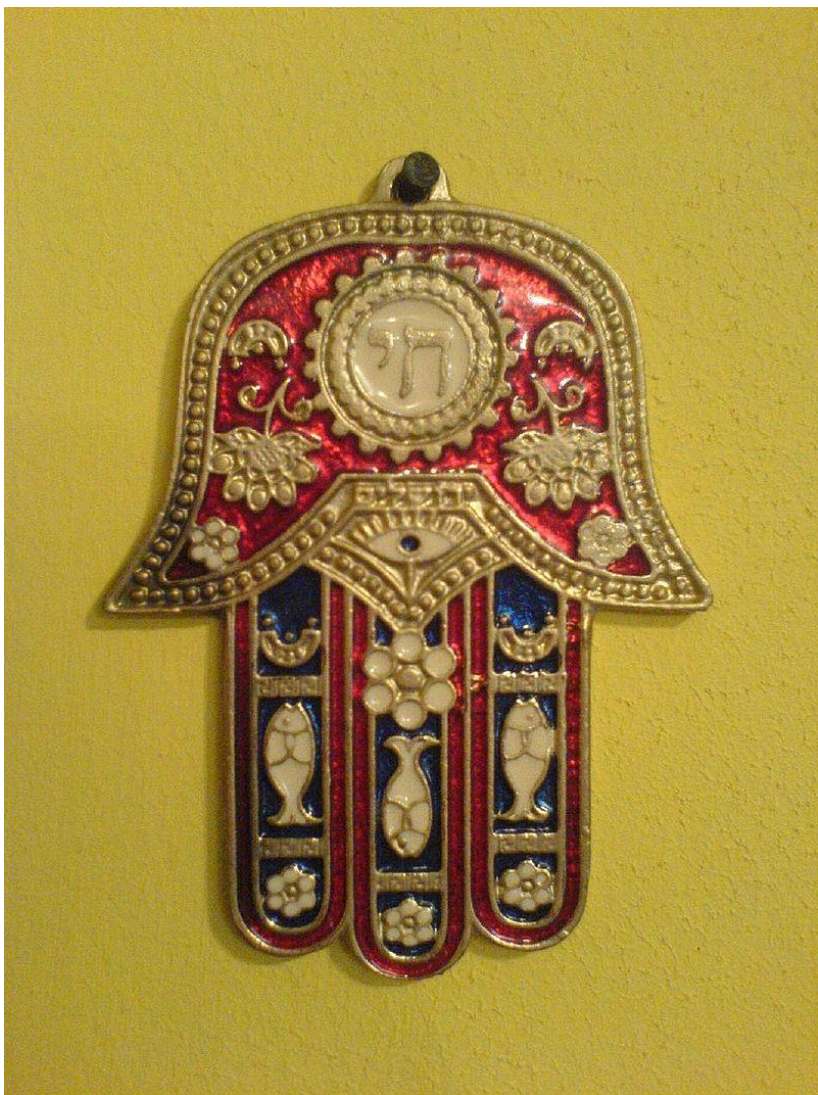
- Kształt ma stanowić symboliczne nawiązanie do **rajskiego Drzewa Życia**, którego owoce miały zapewniać nieśmiertelność.
- Siedem ramion świecznika ma symbolizować **siedem dni stworzenia świata** (sześć dni i Szabat), **siedem dni tygodnia** lub **siedem kontynentów**.
- Kształt menory może symbolizować także krzew gorejący lub Boże Natchnienie (*Ruach Hakodesz*).

Gwiazda Dawida

W j. hebrajskim Magen Dawid מגן דאוד, zwana też tarczą Dawida to sześcioramienna gwiazda złożona z dwóch zachodzących na siebie trójkątów równoramiennych. Jeden z najpopularniejszych symboli w kulturze żydowskiej. Najstarszy znany nam nagrobek żydowski z gwiazdą Dawida zachował się w Tarencie i pochodzi przypuszczalnie z VI w.

Symbol ten jest popularny w kulturze i sztuce. Często można go spotkać jako element biżuterii.

Hamsa

(arab. *خمسة*, *ḥamsa*, dosłownie „piątka”; hebr. *חמסה*), także **ręka Fatimy** (córka Mahometa) lub **ręka Miriam** (siostra Mojżesza i Aarona).

Symbol bardzo popularny w krajach arabskich i w Izraelu. Czasem używany jest jako amulet mający chronić przed tzw. „złym okiem”.